

สุชาดา ปน กาลํ กตฺวา เอกิสฺสา คิริกนฺทราย พกสกุณิกา หุตฺวา นิพฺพตฺติ ฯ

ส่วนว่า อ. นางสุชาดา กระทำแล้ว ซึ่งกาละ เป็นนางนกยาง เป็น บังเกิดแล้ว ที่ชอกแห่งภูเขา แห่งหนึ่ง ฯ

สกโก อตฺตโน ปริจาริกาย โอลเณโต “สุธมฺมา อิธว นิพฺพตฺตา, ตถา สุนฺหา จ สฺจิจฺจตา จาติ ฃตฺวา “สุชาดา นุ ไซ กุหิ นิพฺพตฺตาติ จินฺเตนฺโต ตํ ตตฺถ นิพฺพตฺตํ ทิสฺวา “อโย พาลา กิณฺจิจฺจ ปุณฺณํ อกตฺวา อิทานิ ติรจฺจานโยนิโย นิพฺพตฺตา, อิทานิปิ นํ ปุณฺณํ การาเปตฺวา อิทาเนตฺม วมฺมุตฺติติ, อตฺตมาวํ วิชิตฺวา อณฺเฑตกเวเสน ตสฺสา สนฺติกํ คนฺตฺวา “กิ โกรนฺตี อธิ วิจรสีติ ปุจฺฉิ ฯ

อ. ท้าวสักกะ ทรงตรวจดูอยู่ ซึ่งนางบำเรอ ท. ของพระองค์ ทรงทราบแล้ว ว่า “อ. นางสุธรรมา บังเกิดแล้ว (ในที่) นั้นนั้เทียว, อ. เหมือนอย่างนั้น คือว่า อ. นางสุนันทาด้วย อ. นางสุจิตราด้วย (บังเกิดแล้ว ในที่ นี้)” ดังนี้ ทรงดำริอยู่ ว่า “อ. นางสุชาดา บังเกิดแล้ว (ณ ที่) ไหนหนอแล” ดังนี้ ทรงเห็นแล้ว (ซึ่งนางสุชาดา) นั้น ผู้บังเกิดแล้ว (ที่ชอกแห่งภูเขา) นั้น (ทรงดำริแล้ว) ว่า “(อ. นางสุชาดา) นี้ เป็นคนชลา (เป็น) ไม่กระทำแล้ว ซึ่งบุญ อะไร ๆ บังเกิดแล้ว ในกำเนิดแห่งสัตว์ดิรัจฉาน ในกาลนี้, แมในกาลนี้ อ. อัน (อันเรา) (ยังนางสุชาดา) นั้น ให้กระทำ ซึ่งบุญ แล้วจึงนำมา (ในที่) นี้ ย่อมควร” ดังนี้ ทรงละแล้ว ซึ่งอัตภาพ เสด็จไปแล้ว สู่สำนัก (ของนางสุชาดา) นั้น ด้วยเพศ (อันใคร ๆ) ไม่รู้แล้ว ตรัสถามแล้ว ว่า “(อ. เจ้า) กระทำอยู่ ซึ่งอะไร ย่อมเทียวไป (ในที่) นี้” ดังนี้ ฯ

โก ปน ตฺวํ สามีติ ฯ

(อ. นางนกยาง ถาถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่ นาย ก็ อ. ท่าน เป็นใคร (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ฯ

“อหํ เต สามิโก มโฆติ ฯ

(อ. ท้าวสักกะ ตรัสแล้ว) ว่า “อ. เรา เป็นมาณพชื่อว่ามะหะ ผู้เป็นสามี ของเจ้า (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ฯ

“กุหิ นิพฺพตฺโตสิ สามีติ ฯ

(อ. นางนกยาง ถาถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่ นาย (อ. ท่าน) เป็นผู้บังเกิดแล้ว (ณ ที่) ไหน ย่อมเป็น” ดังนี้ ฯ

“อหํ ตาวตีสเทวโลเก นิพฺพตฺโตมฺหิ, ตว สหายิกานํ ปน นิพฺพตฺตญฺจานํ ชานาสีติ ฯ

(อ. ท้าวสักกะ ตรัสแล้ว) ว่า “อ. เรา เป็นผู้บังเกิดแล้ว ในเทวโลกชื่อว่าดาวตีส ย่อมเป็น, ก็ (อ. เจ้า) ย่อมรู้ ซึ่งที่แห่งหญิงสหาย ท. ของเจ้า บังเกิดแล้ว (หรือ)” ดังนี้ ฯ

“น (P106) ชานามิ สามีติ ฯ

(อ. นางนกยาง กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่ นาย (อ. ดิฉัน) ย่อมไม่รู้” ดังนี้ ฯ

“ตปิ มเมว สนฺติเก นิพพตฺตา, ปสฺสิสฺสลิ เต สหายิกาติ ฯ

(อ. ท้าวสักกะ ตรัสแล้ว) ว่า “(อ. หนิง ท.) แม่เหล่านั้น บังเกิดแล้ว ในสำนัก ของเรานั้นเทียว, (อ. เจ้า) จักเห็น ซึ่งหญิงสหาย ท. ของเจ้า (หรือ)” ดังนี้ ฯ

“กถาหํ ตตฺถ คมิสฺสามิติ ฯ

(อ. นางนงายาง กล่าวแล้ว) ว่า “อ. ดิฉัน จักไป (ในที่) นั้น อย่างไร” ดังนี้ ฯ

สกโก “อหํ ตํ ตตฺถ เนสฺสามิติ วตฺวา เทวโลกํ เนตฺวา นนฺทาย โปกฺขรณฺนิยา ตีเร วิสฺสชฺเชตฺวา อิตฺราสํ ติสฺสนฺหํ อารโหเจสิ “ตุมหากํ สหายิกํ สุชาตํ ปสฺสิสฺสกาติ ฯ

อ. ท้าวสักกะ ตรัสแล้ว ว่า “อ. เรา จักนำไป ซึ่งเจ้า (ในที่) นั้น” ดังนี้ ทรงนำไปแล้ว สูเทวโลก ทรงปล่อยแล้ว ที่ฝั่ง แห่งสระโบกขรณี ชื่อว่า นันทา ตรัสบอกแล้ว (แก่หนิง ท.) สาม เหล่านอกนี้ ว่า “(อ. เธอ ท.) จักเห็น ซึ่งนางสุชาดา ผู้เป็นสหาย ของเธอ ท. (หรือ)” ดังนี้ ฯ

“กุหิ สทา เทวาติ ฯ

(อ. หนิง ท. เหล่านั้น ทูลถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่เทพเจ้า (อ. นางสุชาดา) นั้น (ย่อมอยู่) (ณ ที่) ไหน” ดังนี้ ฯ

“นนฺทาย โปกฺขรณฺนิยา ตีเร จิตาติ อาห ฯ

(อ. ท้าวสักกะ) ตรัสแล้ว ว่า “(อ. นางสุชาดา) ยืนอยู่แล้ว ที่ฝั่ง แห่งสระโบกขรณี ชื่อว่า นันทา” ดังนี้ ฯ

ตา ติสฺโสปี ตตฺถ คนฺตฺวา “อโห อยฺยาย รูป, อโห อตฺตมามณฺฑนสฺส ผลํ อิทานิสุตา ตฺถนฺทํ ปสฺสธ, ชฺงฆา ปสฺสธ, ปาเท ปสฺสธ, โสภติ วตฺสสา อตฺตมาโวติ เกฬิ กตฺวา ปกฺกมฺมิสุ ฯ

(อ. หนิง ท.) แม่สาม เหล่านั้น ไปแล้ว (ในที่) นั้น กระทำแล้ว ซึ่งการเยาะเย้ย ว่า “โอ อ. รูป ของแม่เจ้า, โอ อ. ผล แห่งการประดับซึ่งอัฐภาพ, ในกาลนี้ (อ. ท่าน ท.) จงดู ซึ่งจะงอยปาก (ของแม่เจ้า) นั้น, (อ. ท่าน ท.) จงดู ซึ่งแข้ง ท., (อ. ท่าน ท.) จงดู ซึ่งเท้า ท., อ. อัฐภาพ (ของแม่เจ้า) นั้น ย่อมงาม หนอ” ดังนี้ หลีกไปแล้ว ฯ

ปุน สกโก ตสฺสา สนฺติกํ คนฺตฺวา “ทิกฺขฺชา เต สหายิกาติ วตฺวา, “ทิกฺขฺชา มํ อุปฺพนฺเตตฺวา คตา, ตตฺเถว มํ เนหิติ วุตฺเต, ตํ ตตฺเถว เนตฺวา อุทฺเท วิสฺสชฺเชตฺวา “ทิกฺขฺชา เต ตาสํ สมฺปตฺติํ ปุจฺฉิ ฯ

อ. ท้าวสักกะ เสด็จไปแล้ว สู่สำนัก (ของนางนงายาง) นั้น อีก ตรัสแล้ว ว่า “อ. หญิงสหาย ท. อันเจ้า เห็นแล้ว (หรือ)” ดังนี้, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า “(อ. หญิงสหาย ท. อันหม่อมฉัน) เห็นแล้ว, (อ. หญิงสหาย ท. เหล่านั้น) เยาะเย้ยแล้ว ซึ่งหม่อมฉัน ไปแล้ว, (อ. พระองค์) ขอจงทรงนำไป ซึ่งหม่อมฉัน (ที่ชอกแห่งภูเขา) นั้นนั้นเทียว” ดังนี้ (อันนางนงายาง) กราบทูลแล้ว, ทรงนำไปแล้ว (ซึ่งนางนงายาง) นั้น (ที่ชอกแห่งภูเขา) นั้นนั้นเทียว ทรงปล่อยแล้ว ในน้ำ ตรัสถามแล้ว ว่า “อ. สมบัติ (ของหญิงสหาย ท.) เหล่านั้น อันเจ้า เห็นแล้ว (หรือ)” ดังนี้ ฯ

“ทิจฺจา เม เทวาทิ ๑

(อ. นางนภาง กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่เทพเจ้า (อ. สมบัติ ของหญิงสหยา ท. เหล่านั้น) อันหม่อมฉัน เห็นแล้ว” ดังนี้ ๑

“ตยาปิ ตตฺถ นิพฺพตฺตุนฺปาโย กาทุ วัณฺณตฺติติ ๑

(อ. ท้าวสักกะ ตรัสแล้ว) ว่า “อ. อัน แม่ฉันเจ้า กระทำ ซึ่งอุบายเป็นเหตุบังเกิด (ในที่) นั้น ย่อมควร” ดังนี้ ๑

“กั โกรมิ เทวาทิ ๑

(อ. นางนภาง ทูลถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่เทพเจ้า (อ. หม่อมฉัน) จะกระทำ อย่างไร” ดังนี้ ๑

“มยา ทินฺนํ โอวาทํ รกฺขิสฺสตีติ ๑

(อ. ท้าวสักกะ ตรัสถามแล้ว) ว่า “(อ. เจ้า) จักรักษา ซึ่งโอวาท อันฉันเราให้แล้ว (หรือ)” ดังนี้ ๑

“รกฺขิสฺสามิ เทวาทิ ๑

(อ. นางนภาง กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่เทพเจ้า (อ. หม่อมฉัน) จักรักษา” ดังนี้ ๑

อถสฺสา ปญฺจ สีลาณี ทตฺวา “อปฺปมตฺตา รกฺขาหิติ วตฺวา ปกฺกามิ ๑

ครั้งนั้น (อ. ท้าวสักกะ) ประทานแล้ว ซึ่งศีล ท. ห้า (แก่นางนภาง) นั้น ตรัสแล้ว ว่า “(อ. เจ้า) เป็นผู้ไม่ประมาทแล้ว (เป็น) จงรักษา” ดังนี้ เสด็จหลีกไปแล้ว ๑

สา ตโต ปฏฺจาย สยํ มตฺมจฺจนฺเกยว ปริเยสิตฺวา ชาหติ ๑

(อ. นางนภาง) นั้น แสวงหาแล้ว ซึ่งปลาตัวตายแล้ว ท. เองนั้นเที่ยว ย่อมจิกกิน จำเดิม (แต่กาล) นั้น ๑

สกฺโก กติปาหจฺเจนฺ ตสฺสา วิมฺสนตฺถาย คนฺตฺวา วาลูกาปิฏฺเฐ มตฺมจฺจนฺโก วิย หุตฺวา อุตฺตนาโน นิปฺชชติ ๑

อ. ท้าวสักกะ เสด็จไปแล้ว เพื่อต้องการแก่อันทดลอง (ซึ่งนางนภาง) นั้น โดยอันล่องไปแห่งวันเล็กน้อย เป็นราวกะว่า ปลาตัวตายแล้ว เป็น เป็นผู้หยาง (เป็น) นอนแล้ว บนหลังแห่งหาดทราย ๑

สา ตํ ทิสฺวา “มตฺมจฺจนฺโกติ สญฺญาย อคฺคเหสิ ๑

(อ. นางนภาง) นั้น เห็นแล้ว (ซึ่งปลา) นั้น ได้คาบแล้ว ด้วยความสำคัญ ว่า “อ. ปลาตัวตายแล้ว” ดังนี้ ๑

มจฺจนฺ คิลนฺกาเล นงฺคุฏฺจํ จาเลสิ ๑

อ. ปลา ยังหาง ให้ไหวแล้ว ในกาลเป็นที่กลืนกิน ๑

สา “ชีวมจฺจนฺโกติ อุกฺเก วิสฺสชเชสิ ๑

(อ. นางนภาง) นั้น (คิดแล้ว) ว่า “อ. ปลาตัวเป็นอยู่” ดังนี้ ปล่อยแล้ว ในน้ำ ๑

โส โธกั วิตติมาเมตวา ปุณ ตสสา ปุโรโต อุตตนาโน หุตวา นิปชชิตี ๑

(อ. ท้าวสักกะ) นั้น (ทรงยังกาล) หน้อยหนึ่ง ให้น้อมล่วงไปวิเศษแล้ว เป็นผู้ห้าย เป็น นอนแล้ว ข้างหน้า (ของนางนงกยาง) นั้น อีก ๑

ปุณ สา “มตมจจโกติ สญญาย คเหตุวา คิลนกาล (P107) อคคณงคณฺหิ จาเลนตํ ทิสฺวา “ชิวมจโจติ วิสฺสชฺเชติ ๑

(อ. นางนงกยาง) นั้น คาบแล้ว ด้วยความสำคัญ ว่า “อ. ปลาตัวตายแล้ว” ดังนี้ อีก เห็นแล้ว (ซึ่งปลา) ตัวยังทางส่วนปลาย ให้ไหวอยู่ในกาลเป็นที่กลืนกิน ปล่อยแล้ว (ด้วยอันคิด) ว่า “อ. ปลาตัวเป็นอยู่” ดังนี้ ๑

เอวํ ติกฺขชตฺตํ วิมฺลิตฺวา “สาธุกํ สีสํ รกฺขสฺสิตฺติ อุตตนาํ ชานาเปตฺวา “อหํ ตว วิมฺสนตฺถาย อาคโต, สาธุกํ สีสํ รกฺขสฺสิตฺติ, เอวํ รกฺขมานา นจิรสฺเสว มม สนฺติเก นิพฺพตฺติสฺสสฺสิตฺติ, อปฺปมตฺตา โหหิตฺติ วตฺวา ปกฺกามิ ๑

(อ. ท้าวสักกะ) ทรงทดลองแล้ว ลั้นสามครั้ง อย่างนี้ (ตรัสแล้ว) ว่า “(อ. เจ้า) ย่อมรักษา ซึ่งศีล (กระทำ) ให้ดี” ดังนี้ (ทรงยังนางนงกยาง) ให้รู้แล้ว ซึ่งพระองค์ ตรัสแล้ว ว่า “อ. เรา เป็นผู้มาแล้ว เพื่อต้องการแก้อันทดลอง ซึ่งเจ้า (ย่อมเป็น), (อ. เจ้า) ย่อมรักษา ซึ่งศีล (กระทำ) ให้ดี, (อ. เจ้า) รักษาอยู่ อย่างนี้ จักบังเกิด ในสำนัก ของเรา ต่อกาลไม่นานนั้นเทียว , (อ. เจ้า) เป็นผู้ไม่ประมาทแล้ว จงเป็น” ดังนี้ เสด็จหลีกไปแล้ว ๑

สา ตโต ปญฺญาย สยํ มตมจจํ ลภติ วา โน วา, อลภมานา กติปาหจฺเจเนว สุตฺตลิตฺวา กาลํ กตฺวา ตสฺส สีสฺสสฺส ผลเณ พาราณสียํ กุมฺภการสฺส ธีตา หุตฺวา นิพฺพตฺติ ๑

(อ. นางนงกยาง) นั้น ย่อมได้ ซึ่งปลาตัวตายแล้ว เอง หรือ หรือว่า ย่อมไม่ได้ (ซึ่งปลาตัวตายแล้ว เอง) จำเดิม (แต่กาล) นั้น, (อ. นางนงกยาง) นั้น ไม่ได้อยู่ ชุบพอมแล้ว กระทำแล้ว ซึ่งกาละ โดยอันล่วงไปแห่งวันเล็กน้อยนั้นเทียว เป็นธิดา ของบุคคลผู้กระทำให้หม้อ ในพระนครชื่อว่าพาราณสี เป็น บังเกิดแล้ว ด้วยผล แห่งศีล นั้น ๑